

Immers, de classis acht het de eerste voorwaarde te zijn om tot samenspreking te kunnen komen, dat Uwe vergadering in bondige besluiten zich vrijmaakt van de binding aan valsche leerbesluiten en andere daden van kerksecheuring.

Zoodra Uwe vergadering in dezen betering des levens zal hebben beloofd en bewezen, zal onze vergadering de Uwe kunnen, en om 's Heeren wille moeten en derhalve gaarne willen aanhooren.

In dat geval kan Uwe vergadering via één onzer Kerken met een desbetreffend verzoek zich richten tot de vergadering van de classis Rotterdam van De Gereformeerde Kerken in Nederland."

Tot zoover het classicale bericht. Het is duidelijk. Het blijkt, dat zelfs de toch al ondeugdelijke leidraad van ds B. A. Bos (schuldbelijdenis) hier door de synodocratische gemeenschap heel gewoon is losgelaten, en dat men nu wil opereeren met het dunne (en aan de synodocratie alle door 1946 ondernomen zedelijk beiderf (vervangingsformule INPLAATS VAN revisie) in handen latende) draadje van de eerste Oosterbeekse "conclusies".

De classis Rotterdam heeft zich gehouden aan de besluiten der amersfoortsche synode. Zij deed daaraan goed. Want die besluiten betekenden niet, zooals de synodocratische pers jukt; de deur toe; de deur blijft altijd open voor bekeeringspogingen; die echter dan pas haar naam dragen mogen, als men zich vastknoopt aan wat WERKELIJK gebeurd is. Alleen voor knoeiwerk ging de deur dicht; dat is de eenige weg om bekeering mogelijk te houden.

K. S.

(P.S. Dit stuk bleef verleden week liggen. K. S.)

"Vreeselijk"?

Ds B. A. Bos vindt het "woord vooraf", dat Ds D. v. Dijk gaf in de afzonderlijke uitgave van het "Rapport inzake samenspreking" vreeselijk. Hij zet zijn kritiek in met de volkomen uit de lucht gegrepen bewering, dat Ds van Dijk "namens de synode" heeft geschreven, nog wel "ongetwijfeld". Nu ik weet, hoe dat toegegaan is en noem het een verzinsel. En verder meent hij, dat zijn "oosterbeekse conclusies" bewijs zijn, dat Ds D. v. Dijk ten onrechte oordeelt, dat er menschen zijn, die de dankbare vreugde van de vrijmaking kwijt zijn. Intusschen heeft ds Bos zelf voor het bewijs gezorgd, dat ds van Dijk goed ziet. Wat de één "vreeselijk" noemt, acht de ander "nuchter". Ds Schep van Assen moest toch maar "blijven" (!)? Volgens ds Bos?

K. S.

Rukwinden

Dr F. L. Bos bewijst dat ik goed zag, toen ik zijn spreken van de hypocrieten als "Fremdkörper" in het lichaam der kerk zag als een naspreken van wat door ons zelf gezegd was. Hij geeft thans zelf te kennen, dat hij dat gehaald heeft uit een verslag dat studenten hadden gemaakt van mijn colleges inzake de kerk. En probeert dan zijn verkeerde conclusies uit deze nuchtere waarheid aan te dienen als volgende uit mijn eigen woorden. Om te besluiten met de klacht, dat de rukwinden van de polemiek ondergeteekende brachten tot verandering van standpunt.

Dit is onjuist. Dr F. L. Bos kan in dezelfde verslagen uitvoerige beschouwingen vinden tegen het manipuleeren met de onderscheiding onzichtbare-zichtbare kerk, en eveneens over het vergaderings-element als constitutief voor het kerkbegrip. Wat ik tegen hem aanvoerde is oud nieuws, ook in die college-verslagen. Ik heb al lang en herhaaldelijk gezegd, dat als Paulus constateert, dat een heelen tijd God in het meerendeel geen welgevallen had (1 Cor. 10), het dan wel een zonderling advies is, voor alle, ook voor zulke tijden, de kinderen te beschouwen en te behandelen als deelende in de wederbarende genade van den H. Geest.

Overigens moet noch dr Bos noch K.S. te hoog van den toren blazen, doch moeten we allebei luid van den toren der confessie blazen. Luid en duidelijk.

K. S.

Nieuw Oosterbeeksch palliatief (III)

Staat in art. 31 K.O. achter de uitdrukking: "en 't geen door de meeste stemmen goedgevonden is" een punt of een komma? Zoodat het woord "tenzij" begin is van een nieuwen zin, of dat de voorafgaande zin eenvoudig doorloopt?

Interesseert me niet, zal iemand zeggen.

Mij ook niet. ¹⁾

¹⁾ Slechts dit in 't voorbijgaan: of inderdaad vóór "tenzij" een punt behoort te staan, is aan gerechten twijfel onderhevig. De K.O. van 1581 heeft en in de hollandsche en in de latijnsche editie een komma. Hoe komt het nu, dat sommige uitgaven der K.O. van de volgende synode (1588) een punt hebben inplaats van de komma? Dat kan hieruit verklaard, dat vroeger aan het eind eener synode de gerevideerde K.O. werd gedictieerd aan de leden der synode door den scriba. Daarbij slopen in

Immers in beide gevallen staat vast, dat de verwerping of aanvaarding van een synodebesluit afhankelijk is van de vraag, of dat besluit al of niet strijdt met Gods Woord of de kerkenordening.

Intusschen zijn er, die de kwestie: punt of komma, van geweldig veel belang achten. Zóó de synodocratische kerken. Zij achten in die punt een rechtvaardiging te vinden van hun standpunt. Hun redeneering is: 't geen door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden worden. Stop. Wat een synode besluit (daar moet elke kerkeraad en elk kerklid mee b e g i n n e n) geldt voor vast en bondig. 't B e g i n n i s: onderwerping. D a a r n a mag een kerkeraad eens kijken, of het beslotene soms ook strijdt met Gods Woord of de K.O. Maar dát is vers twee. Voorop gaat, en aanstonds voor allen bindend is het synodebesluit. En tot in de rechtszalen toe klinkt het uit den mond van de synodocratie-verdedigende advocaten: U bemerkt, mijnheer de president, als U even art. 31 van de K.O. inziet, dat het synodebesluit, zoodra het genomen is, rechtsgeldigheid bezit.

Deze synodocratische zienswijze is ook aan de auteurs der "tien stellingen" eigen. Dat blijkt nog niet zoo duidelijk uit stelling 1: "Afgewezen moet worden het recht van de tegen een wettig besluit bezwaarde partij, zich daaraan vooralsnog niet te onderwerpen.....". En volgens stelling 3 is wettig elk besluit, dat niet in strijd is met het duidelijke Woord

OOSTERBEEK

Ik zal geen schuld belijden, Oosterbeek!
noch vage dogma's onderschrijven.
Ik zal het klare water van de beek,
waaruit wij mochten drinken week na week,
niet weig'ren om een kwaad te stijven

dat rusteloos naar breeder bedding haakt,
en ondernemen wil Gods dijen,
waardoor het weerloos land ten offer raakt
aan overspoeling, die het krachteloos maakt
en waar de oogsten zullen wijken.

Ik dank nog steeds voor 's Heeren hoog
[bestuur.
Die 't volk dat naar Zijn stem wil hooren,
weer wilde leiden in den veil'gen schuur
waar Hij alleen regeert, en 't zondig vuur
van menschenwaan werd afgezworen.

Het is geen schuld te toornen tegen 't kwaad,
bedreven in des Heeren woning;
maar dure plicht en Godgewilde haat
tot alles wat de orde wederstaat
van Christus, onzen hoogsten Koning.

Het is deserte voor Gods heilig recht
de liefde van dit recht te scheiden;
hun "doel" te roemen als het zondig, slecht
bedrijf van banners menig trouwen knecht
verstootte uit de graaz'ge weiden.

Ik zal geen schuld belijden, Oosterbeek!
maar veel meer om bekeering bidden,
opdat het klare water van de beek,
waaraan 't misleide kerkvolk dolend week
weer moge stroomen in zijn midden.

J. L. J.

van God of de geldende kerkelijke rechtsregelen. In de tien stellingen zooals ze daar liggen wordt dus beweerd, dat als een synodebesluit alleszins recht en goed is, men zich daartegen niet moet en mag verzetten. Maar wat lezen we nu in "De Roeper"? Reeds wezen we er de vorige week op, hoe Dr Bos daar schrijft: "Best mogelijk, dat het genomen besluit verkeerd is. Maar als dat misschien verkeerde besluit wettig genomen is met meerderheid van stemmen, dan heeft de bezwaarde partij er zich vooralsnog naar te schikken".

Dus: ook als het synodebesluit in strijd is, gelijk de stellingen-auteurs zeggen, met het duidelijke

de afschriften vaak tal van (kleinere) fouten in. De gedrukte uitgaven die het meest gebruikt werden (dat zijn er twee) lezen in het bewuste artikel (1586) een punt. Maar hieronder volgt een lijstje van andere uitgaven der K.O. van 1586, die alle een komma hebben (ik noteerde alleen uit die geschriften, die ik bij de hand had):

C. Hooyer, Oude Kerkordeningen 1865.
Joh. Smetius, Synodale Ordinantiën, 1736 (hij citeert ook art. 31 uit de K.O. van 1618/19 met komma).
W. Broes: De Kerk en de Staat, IV, 2, 1832.
Kerkelijk Placaatboek, III, 1792.
Reitsma en van Veen, V (Prov. Synode van Zeeland 1591).

Bor, Hist. der Ned. Oorlog, II, 1680.
Livre Synodal des Eglises Wallones des Pays-Bas I, 1896.
Rutgers zegt, dat sommige van genoemde auteurs elkaar hebben nageschreven. Maar dat geldt zeker niet van alle.

In 1618/19 bleken de officiele Acta (dus ook de officiele K.O.) van 1586 spoorloos verdwenen. Dat deze synode de meest gebruikte gedrukte uitgaven volgde, kan dus niet verwonderd. Alles samengenomen, staat allermint vast, dat de punt in art. 31 daar terecht voorkomt; eer is te denken aan een misvatting.

Woord van God, dan toch beginnen, zich te onderwerpen. Dat is dus: beginnen, den menschen meer gehoorzaam te zijn dan Gode. Dat is: recht-draads tegen art. 7 der Ned. Geloofsbelijdenis in, menschenchriften, conciliën, decreten en besluiten, ofschoon ze zijn woorden en bevelen van menschen, uit zichzelf leugenaars en ijdelers dan de ijdelheid zelve, eerder gehoorzaam zijn dan het duidelijk bevelende Woord van God. Dat is: gehoorzamen aan een revolutionaire synode. Mag een revolutionaire synode ook maar één dag, één uur in haar revolutionair drijven gehoorzaam worden?

Daar komen we nu terecht, als we het Oosterbeekse palliatief zouden slikken. Dat is nu de vrucht van het hooggelooft "praten", het zich schikken om één tafel. Hier is in principe het puur synodocratische standpunt vastgelegd. Wee den kerken, wee den kerkeraaden, die aldus een streep zonden halen door het werk Gods in de vrijmaking!

Ja, ja, zegt iemand, maar het staat er toch? Er staat dan toch maar in art. 31: "t geen door de meeste stemmen goedgevonden is, zal voor vast en bondig gehouden worden"? O zeker, dat staat er. Maar als iemand denkt, dat men met deze uitdrukking bedoelde: onderwerping, ook al heeft de synode verkeerd en tegen Gods Woord in besloten, dan heeft hij het grondig mis. De groote vraag is: wanneer voor vast en bondig houden, in welk geval? Hier komt het ratificatie-recht in geding, door de stellingen-auteurs zoo boud ontkend. We willen de kwestie van dat recht, onder verwijzing naar hetgeen we eerder daarover schreven, ²⁾ rustig bezien.

Zooals we aantoonen, heeft in de tien stellingen de synode het hoogste en het laatste woord. Is dit in overeenstemming met Gods Woord? Stellig niet. De Schrift kent noch den naam "synode", noch de zaak (dit was Dr Bos, blijkens zijn uitlegging van Handelingen 15 in het voorheen geciteerde boekje, met ons eens). Allermint, wat we thans onder "synode" verstaan. Maar wel kent de Schrift de ambtsdragers, de ouderlingen. Blijkens de benamingen, hun gegeven, zijn zij de herders der kudde, de leiders, regeerders, bestuurders der gemeente, de beheerders, de huisbezorgers van het huis Gods, de door God aangewezenen om den koers van het schip te bepalen, terwijl zij verantwoordelijk zijn voor de vaart. Aan de gemeente wordt ingeprent, hun gehoorzaam te zijn, zich aan hen te onderwerpen. Terwijl zij zelf gehoorzaamheid verschuldigd zijn — aan een synode, aan niet-ambtsdragers, en verplicht zijn, zich (aanvankelijk) aan synodegezag te onderwerpen? Neen. Aan Christus alleen.

Ach, hoe ver zijn de "Doleantie-kerken" van het eens gelegde fundament afgeweken. Ik denk aan Da J. C. Sikkel. Hij schreef in 1886: "Ik geloof, broeders, zoo wij maar dien toetssteen gebruiken in eenvoudigheid en oprechtheid (n.l. in Christus' kerk alleen van Zijn ordeningen te willen weten) zonder nu eens naar menschen te vragen, dat wij dan zonder groote moeilijkheid zullen leeren verstaan, welke in ieder opzicht de rechte weg is. Men zal dan wel beseffen, waaruit die conflicten noodzakelijk moeten geboren worden; waarom door de besturen inquisitie-brieven worden geschreven, schorsingen en afzettingen uitgedeeld; waarom zoo luid wordt geroepen, dat die gereformeerden gevaarlijke oproermakers zijn. Het is alles, omdat de organisatie het gezag van het ambt, dat aan het Woord gebonden is, ontkent, en de uitoefening van dat gezag niet dult. Maar dan ook verstaat men de loomaking en het dolen, omdat het gezag van het ambt aan het Woord gebonden is, dat is: HET GEZAG VAN DEN HEERE JEZUS CHRISTUS IN ZIJN KERK WEER MOET WORDEN UITGEROEPEN, EN IEDER ANDER GEZAG MOET WORDEN VERWORPEN". ³⁾

En verder:

"Een hooger ambt dan het opzienersambt is er in de kerken niet. Over de knechten van den Heere Jezus Christus heeft niemand wat te zeggen, dan de Heere Jezus Christus Zelf. Wat Hij Zijnen knechten opdroeg, hebben zij te doen, niemand mag het hun verbieden; de éénige Opziener over de opzieners is Hij Zelf. De éénige, die over al de kerken wat te zeggen heeft is Hij zelf. Een persoon, een lichaam, 'n bestuur, waaraan de kerken gehoorzaamheid schuldig zijn, is er niet. Hij zelf ali é én regeert over al de kerken en in al de kerken. Hij oefent die regeering in de afzonderlijke kerken uit door het opzienersambt, dat Hij door den Heiligen heeft laten instellen. Maar een ambt, waardoor Hij de regeering over de gezamenlijke kerken voert, is er niet: zoodanig ambt heeft Hij nooit laten instellen. De Heere Jezus Christus kent zulk een bestuur niet. En de Heilige Geest kent zulk een bestuur niet. En de Schrift kent daarom ook zulk een bestuur niet. Wat

²⁾ "Eerste en Tweede-Hands Gezag", en "De Ratificering der besluiten van meerdere vergaderingen".

³⁾ J. C. Sikkel, De Broederkring, Achtste Samenkomst, bl. 8.